

Toelichting VN-panel Tynaarlo

VN verdrag voor de rechten van mensen met een beperking: de lokale opgave

Bijna alle landen van de wereld werken samen in de Verenigde Naties (VN). De VN legt regels vast in internationale wetten. De VN heeft op 13 december 2006 een verdrag gemaakt voor de rechten van mensen met een beperking. Hierin is afgesproken dat mensen met een beperking, net als iedereen, recht hebben op een goed leven en gewoon meedoen. De landen zeggen daarmee dat mensen allemaal verschillend zijn en toch gelijkwaardig.

In de wereld zijn er al 158 landen die het verdrag ondertekend hebben en al 147 landen die het verdrag geratificeerd hebben, waaronder de meeste Europese landen. Een ander woord voor ratificeren is bekrachtigen. Dat is belangrijk om je als land te verplichten om echt met het verdrag aan de slag te gaan. Nederland is een van de laatste landen die zich van deze taak moet kwijten. Staatssecretaris van Rijn heeft het voorstel tot ratificatie van het VN verdrag inmiddels naar de Tweede Kamer gestuurd. Verwacht mag worden dat het verdrag in Nederland daarmee op zeer korte termijn wordt bekrachtigd. Het wordt dus tijd om ons in de gemeente Tynaarlo voor te bereiden op ons deel van de uitvoering van dit verdrag. Net als bij de decentralisaties in het sociale domein zal het meedoen van mensen met een beperking lokaal ingevuld moeten worden.

Daarbij willen we van twee kanten uit te werk gaan:

- aan de kant van de gemeente willen we het bewustzijn voor mensen met een beperking in onze gemeente vergroten. Het moet vanzelfsprekend worden bij het politiek en ambtelijk apparaat dat wanneer we nieuwe plannen ontwikkelen voor Tynaarlo, er ook gekeken wordt wat de impact is voor mensen met een beperking;

- aan de kant van de mensen met een beperking zelf willen we stimuleren dat zij zich meer laten horen en zichzelf actief manifesteren. Bij de decentralisaties staat 'eigen kracht' voorop: dat geldt ook voor deze groep.

Coalitie voor Inclusie: VN-gedrag stimuleren

Gelukkig hoeven we als gemeente Tynaarlo in dit verband niet het wiel helemaal zelf uit te vinden. We kunnen aansluiten bij het project "VN panels in positie" van de "Coalitie voor Inclusie". De Coalitie voor Inclusie, in 2013 opgericht door enthousiaste vrijwilligers in Noord-Nederland, is op zoek naar enkele gemeenten die, vooruitlopend op ratificatie van het verdrag, aan de slag willen met het ontwikkelen van zogenaamd VN-gedrag. VN-gedrag betekent dat nieuwe plannen en voorgenomen beleid structureel worden getoetst op hun bestendigheid voor mensen met een handicap. Concreet gaat het om overleg met en effectieve participatie door deze groep. Gemeenten die ambitie hebben op dit vlak worden ondersteund met het samenstellen en in positie brengen van VN-panels. Voor meer informatie over de Coalitie voor Inclusie en het project VN panels in positie: kijk op de website (<http://vnverdragwaarmaken.nl/vn-panels-in-positie>).

Nota bene: het VN-panel is meer een 'beweging' en een 'houding' dan weer een nieuwe organisatie. Het panel functioneert onafhankelijk van bestaande organisaties, de taak is breed en omvat meer dan bijvoorbeeld alleen fysieke toegankelijkheid. Het gaat bijvoorbeeld ook om de begrijpelijkheid van allerlei communicatieve gemeentelijke

uitingen. Lokaal zoeken de vrijwilligers van de Coalitie voor Inclusie naar partijen die mee willen doen; hiervoor is geen standaardrecept. Het panel kan haar diensten verlenen aan iedereen die hier maar gebruik van wil maken: de lokale overheid, maar net zo goed het lokale bedrijfsleven. Samen bepalen zij waar lokaal de focus wordt gelegd en hoe breed de functie van het VN-panel wordt gedefinieerd.

De VN-panels worden de komende tijd opgestart; Tynaarlo zou de eerste gemeenten zijn waarin een dergelijk panel wordt geïnstalleerd. De looptijd van de Coalitie voor Inclusie is eindig: voorjaar 2016 is de voorziene einddatum. Op dat moment moet duidelijk zijn of de implementatie van het VN-verdrag lokaal goed is ingebed en hoe de aandacht voor mensen met een beperking structureel is ingebed.

Gemeente Tynaarlo: zoeken naar verbinding, verbreding en verankering

In Tynaarlo hebben de Coalitie voor Inclusie en de "Werkgroep Meedoen Mogelijk Maken Tynaarlo" (W3MT) elkaar inmiddels gevonden. Deze werkgroep, bemenst door vrijwilligers en onderdeel van de overkoepelende WMO Adviesraad, heeft tot nu toe tot taak vooral te adviseren over de fysieke toegankelijkheid bij nieuwbouw voor mensen met beperkingen. Deze werkgroep ervaart momenteel dat zij niet goed 'in positie staat'. Een recent voorbeeld is dat het rolstoeltoilet in de net geopende MFA Zeijer Hoogte niet voldoet aan de afspraken die daarover eerder wel degelijk met de werkgroep gemaakt zijn. De dialoog met de gemeente Tynaarlo verloopt moeizaam en hierdoor is het moeilijk om ervaringsdeskundigen te vinden die hun energie in deze werkgroep willen steken. Het samenwerken van deze werkgroep met het VN-panel kan het enthousiasme weer aanwakkeren. Belangrijk is vooral dat mensen met een beperking zélf weer gaan meedraaien. We zijn echter op zoek naar meer van dit soort verbindingen:

Er zijn één of meer ambtenaren en politici van verschillende partijen nodig die meedenken en de schakel willen vormen tussen de kennis van ervaringsdeskundigen en kennis van de regels van het VN-verdrag en beleidsvorming en -uitvoering. Voor veel beleidsmakers/-uitvoerders zijn de vele aspecten van integrale toegankelijkheid en inclusief denken, meestal ongewild, helaas nog vaak onbekend. Van één of meer gemeenteraadsliden per partij mag verwacht worden dat zij een lage drempel hebben om zich de kennis m.b.t. de regels van het VN-Verdrag eigen te maken.

- de WMO-adviesraad: Waar W3MT met name op uitvoerend niveau actief is, legt de WMO-adviesraad het accent op beleidsmatige zaken. Onderzocht moet worden of de WMO-adviesraad een rol kan cq wil spelen in het opzetten van een VN-panel. Het initiatief voor een VN-panel is met het dagelijks bestuur van de WMO-adviesraad besproken.

- zorgpartijen. Zorgbelang Drenthe heeft aangegeven de ontwikkeling van een VN-panel te willen ondersteunen.

Naast deze partijen is het voorstelbaar dat zich gedurende de tijd anderen aansluiten bij het panel. Dat is ook nadrukkelijk de inzet van het panel: kennis die hier wordt ontwikkeld, wordt bij voorkeur zo breed mogelijk uitgedragen.

Samenhang met de decentralisaties

De uitvoering van het verdrag past in de ingezette beweging van de decentralisaties, waarbij de verantwoordelijkheid voor 'iedereen doet mee' op het lokale niveau is neergelegd. Het VN Verdrag legt verantwoordelijkheid voor een inclusieve samenleving niet alleen bij de overheid en het bedrijfsleven, maar ook bij de mensen (met beperkingen) zelf. Eigen kracht stimuleren is een wezenlijk element van de verschillende transitie in de zorg die Nederland heeft ingezet. Het VN Verdrag legt daarvoor het fundament en geeft daarmee richting aan ontwikkelingen. VN panels in positie is een manier waarop de eigen kracht gestimuleerd wordt.

Plan van aanpak

In 2014 gaan we direct van start om deelnemers te vinden voor het VN-panel. Dat doen we via alle organisaties die daaraan mee kunnen helpen. De sociale teams in de gemeente Tynaarlo kunnen daar misschien ook een rol in spelen.

We willen dit jaar ook nog een werkconferentie organiseren voor een brede vertegenwoordiging van de ambtenaren om te bespreken wat het volgen van de VN resolutie voor inclusie zou kunnen betekenen op alle beleidsterreinen en hoe er invulling aan gegeven kan worden.

In 2015 blijven we bouwen aan het VN-panel en gaan we de panelleden opleiden en coachen om hun rol zo goed mogelijk te kunnen vervullen. Het VN-panel zal moeten gaan bepalen welke prioriteiten ze stellen en welke onderwerpen als eerste opgepakt zullen worden.

2015 moet de eerste successen moeten opleveren om samen te vieren en om te laten zien wat het VN-panel voor de hele gemeente kan betekenen. Daarnaast gaat het VN-panel haar positie tussen andere advies en belangen organisaties bepalen.

In 2016 gaat het werk gewoon door en wordt in Q2 een evaluatie uitgevoerd om het functioneren van het VN-panel in de gemeente Tynaarlo te evalueren en de inbedding van de regels van het VN-verdrag te beoordelen.

Conclusie: gemeente en ervaringsdeskundigen samen aan de slag!

Met een VN-panel willen we mensen met beperkingen in de gemeente Tynaarlo weer direct en zichtbaar invloed geven op alle relevante besluitvorming, beleid en projecten. Door duidelijke afspraken over de rol van de gemeente en het VN panel, met duidelijke steun vanuit de gemeenteraad en ondersteuning van de Coalitie voor Inclusie denken we meer ervaringsdeskundigen met een beperking te kunnen betrekken. De gemeente Tynaarlo zegt al jaren dat iedereen mee moet kunnen doen en ook het huidige college onderschrijft dat in haar collegemanifest en bijvoorbeeld de Perspectieven Nota 2015. Het in positie brengen van een VN-panel in de gemeente Tynaarlo is een uitgelezen kans om deze belofte gestand te kunnen doen.